Текст: **Камелия Илиева** | Снимки: **„Роден глас“**

Славянската култура го заслужава

От 22 до 26 май се състоя шестото издание на фестивала „Дни на славянската култура“, посветен на представянето на културното наследство на славянските народи. Тази година той показа пред чешката общественост българската и украинската култура в няколко селища на Моравия: Ухерске храдище (Uherské Hradiště), Старе място (Staré město), Велехрад (Velehrad), Ходонин (Hodonín), Микулчице (Mikulčice) и Злин (Zlín).

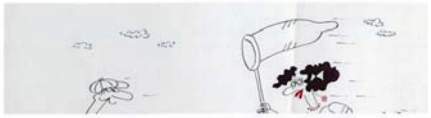

Международният фестивал „Дни на славянската култура“ възниква през 2013 г. и е вдъхновен от юбилейните тържества, посветени на 1150-годишнината от пристигането на Славянските просветители във Великоморавия. В основата му стои делото на Св. св. Кирил и Методий, създали писменост за славяните, пребивавали на чешка земя, където обучават ученици и превеждат свещените християнски книги. Не без значение е и разбирането на организаторите за общите културни корени на славяните: митове и легенди, традиции – всичко, което е тяхно съвместно минало. Всъщност, чак през 2013 г. организаторите на Фестивала научават, че в много страни Солунските братя се честват на 24 май и то именно във връзка с Моравската им мисия. Това е и причината изданията на форума да се провеждат всяка година през месец май.

Идеята за Фестивала принадлежи на инж. Иржи Кралик (Jiří Králík), който по това време е директор на Културния дом в Кромержиж. Първото издание на Фестивала има по-скоро религиозен характер и представя славянската култура като цяло. На следващата година се взема решение, че трябва да се промени форматът му, да бъде по-атрактивен, и по неформален начин да представя културните ценности на славянските народи – всяка година е посветена на един северен и един южен славянски народ. През 2015 г. инж. Кралик напуска работата си в Кромержиж и подготвяният Фестивал не успява да се осъществи. През 2016 се свързва с ръководството на Славянския съюз в ЧР, което подкрепя следващите издания на форума. Родната презентация бе под патронажа на посланик Йордан Първанов, на Областния управител на Злинския и Южноморавския край и кметовете на градовете-домакини, в съдействие с Българския културен институт в Прага и Съюза на българските художници.

Българската култура бе представена с три големи изложби: „Българската кирилица“, „Българският хумор“ и третата експозиция се състоеше, от своя страна, от две части – „Знаменитите български чехи“ и „Шарена България“.

Експозицията „Българската кирилица“ е открита на 28 март в Старе място и ще продължи до 1 август. Изложбата представя художествени вариации на едни от най-известните български творци, които показват красотата на кирилските букви и насочват към Преславската книжовна школа. Към проекта е предвидена и творческа работилница, която ще допълни информацията за най-известните български книги, писани на кирилица. Неделима част от програмата бяха и две лекции – „История на българската писменост“ и „Тайните на българските манастири“. Още от времето на Средновековието, нашите манастири играят важна роля в живота на българския народ – те са огнища на просвета и духовни средища. Тяхното значение се засилва по времето на турското робство, когато на практика са единствената институция, съхраняваща българския книжовен език и културни традиции. За всичко това, интересно представяне, илюстрирано със снимки, бе подготвил протойерей Николай Попов.

Изложбата „Българският хумор“ бе открита на 24 май в кино „Свят“ в Ходонин и представи около 30 родни карикатури и хумористични рисунки, както и панели, разказващи историята на българските хумористични рисунки и биеналетата в Дома на хумора и сатирата в Габрово. Целта на организаторите е да създадат колекция от творби на най-добрите ни карикатуристи и да се покаже типич-

ният народен хумор.

На 25 май, в рамките на ежегодния Български ден в Микулчице, бяха открити две експозиции. „Шарена България“, показваща чрез фотографии природните красоти на нашето Отечество, е дело на българския „чех“ Ладислав Цветков и е била част от мащабна изложба, свързана с нашето председателство на Съвета на Европейския съюз. Тази експозиция е допълнена с панели, които по атрактивен и впечатляващ зрителя начин запознават с всички обекти – материални, нематериални и природни – включени в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО. „Знаменитите български чехи“ е посветена на най-значимите чехи, работили за българската култура, наука и образование: Йозеф Шнитер, Йозеф Шмаха, Карел Шкорпил, Антонин Томишка, Либор Байер, Константин Иречек, Вацлав Добруски, Вацлав Антонин Коларж, Антонин Новак, Иван (Jan) Мърквичка, Ярослав Вешин.

Безспорно, на огромен интерес се радваше и изложбата „Исторически евангелия от България и Украйна“, експонирани в Музея на библията във Велехрад, в която се открояваше Четвероевангелието на цар Александър, известно още като Лондонско евангелие.

Богата бе и съпътстващата програма на Фестивала – обща българо-украинска вечер на 24 май в Ходонин с представяне на традиционна кухня, вино и занаяти. В културната част взеха участие танцьорите от ансамбъл „Пирин“, гр. Бърно с ръководител Георги Георгиев и украинският хор Milanosz, който изпълни не само най-старите родни песни, но бе подготвил и български народни песни.

За съжаление, инж. Кралик сподели, че трудно намират финансови средства, което ограничава броя на поканените задгранични гости, но с оптимизъм посочва планираното за следващите две години. Дано „Дните на славянската култура“ продължат да радват почитателите си. ◆